УДК 336.1

Палійчук Т.В.

МОДЕЛІ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ

У статті представлено систематизовану класифікацію моделей фіскальної децентралізації. Визначено основі характеристики кожної моделі фіскальної децентралізації та країни-представники, де функціонує певна модель децентралізації системи управління державними фінансами. Здійснено обґрунтування шляхів удосконалення системи міжбюджетних відносин, способів розв'язання суперечностей між суб'єктами державного управління з приводу фінансування надання суспільних послуг органами влади різного рівня бюджетної системи. Запропоновано та обґрунтовано концептуальні засади до вибору ефективної моделі фіскальної децентралізації для України.

Ключові слова: *фіскальна децентралізація, податково-бюджетні відносини, місцеві бюджети, фінансова самостійність, податкова автономія, моделі фіскальної децентралізації, міжбюджетні трансферти, місцеве самоврядування, Стратегія реформування системи управління державними фінансами.*

Постановка проблеми. Ефективно функціонуючий інститут місцевого самоврядування є основою реалізації потреб громадян та збільшення масштабів сукупного виробництва і споживання в країні, забезпечення соціально-економічного розвитку регіону і держави в цілому.

В Україні подальший розвиток та зміцнення місцевої влади стримується недостатнім фінансовим забезпечення місцевих органів, недоліками організаційних, правових, фіскальних методів та інструментів забезпечення самостійності місцевих бюджетів, відсутністю чіткого розподілу видаткових повноважень між рівнями влади, недосконалістю адміністративно-територіального устрою країни, недостатнім рівнем зацікавленості місцевого самоврядування у пошуку альтернативних джерел формування доходів місцевих бюджетів тощо.

Впровадження та розвиток ефективної моделі фіскальної децентралізації є одним із дієвих шляхів удосконалення системи управління державними фінансами України та зміцнення ролі та значення інституту місцевого самоврядування

Основні засади реформи фіскальної децентралізації в Україні визначені рядом законодавчих документів, зокрема Програмою діяльності Кабінету Міністрів, Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020» [1] та ін. У 2017 році прийнято «Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки» [2], що передбачає продовження розширення повноважень та ресурсної бази органів місцевого самоврядування, а тому для подальшого реформування системи державних фінансів дослідження світового досвіду моделей фіскальної децентралізації наразі є досить актуальним для України.

Міжнародна практика напрацювала численні види моделей фіскальної децентралізації. Різноманітність пояснюється тим, що кожна модель сформувалась на основі впливу певних факторів – особливостей адміністративно-територіального устрою, специфіки побудови бюджетної системи, історичних та природніх особливостей притаманній певній країні або групі країн.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У світовій практиці зустрічаються різні моделі фіскальної децентралізації, що досліджуються як вітчизняними, так і іноземними науковцями, зокрема такими як М. І. Деркач, Б. М. Данилишин, В. В. Пилипів, З. А. Мацук, О. В. Степанова, Р. Дж. Шадбігіан (Shadbegian R. J.), Дж. Пізауро (Giuseppe Pisauro), Д. Стегареску (Stegarescu D.), В. Оутс (Wallace E. Oates), Ф. Бодмен (Philip Bodman), Е. Ходж (Andrew Hodge), Т. Курше (Thomas Courchene), Х. Мартінес-Васкес (Jorge Martinez-Vazquez), Ч. Е. М'люре (Charles E. McLure), С. Б. Вебб (Steven B. Webb) та інші.

Разом з тим, потребує удосконалення та доповнення класифікація існуючих моделей фіскальної децентралізації, також необхідним є систематизація та узагальнення характерних ознак кожної моделі для пошуку ефективних механізмів удосконалення системи управління публічними фінансами.

Формулювання цілей статті. Метою статті є удосконалення теоретико-методологічних

© **Палійчук Тетяна Володимирівна,** аспірант Науково-дослідного фінансового інституту ДННУ «Академія фінансового управління», м. Київ, тел.: +380986255883, e-mail: tvpaliychuk@gmail.com

положень питання функціонування моделей фіскальної децентралізації та розробка практичних рекомендацій щодо подальшого розвитку фіскальної децентралізації в Україні.

Опис основного матеріалу дослідження. Модель фіскальної децентралізації – сукупність взаємозв'язків між суб'єктами фінансової системи з приводу формування, розподілу та перерозподілу бюджетних коштів, повноважень та відповідальності між різними рівнями влади. Функціонування моделей фіскальної децентралізації ґрунтується на інституціональних та організаційних засадах фінансової системи та системи міжбюджетних відносин.

Модель фіскальної децентралізації помилково намагатися розглядати лише як систему відносин, що має пірамідальну структуру або побудована за схемою «центр-периферія». Модель фіскальної децентралізації, на нашу думку, це своєрідна матриця, в якій немає вищих і нижчих органів влади, що включає більші чи менші по області та спектру повноважень владні інститути, які здатні до трансформації за викликами середовища. У такій матричній структурі договір – це та основа, на якій встановлюється соціальний порядок, а модель – це вже форма, що відповідає потребам суспільства.

На основі вивчення досліджень науковців і практиків щодо питання моделей фіскальної децентралізації можемо здійснити систематизацію моделей, згрупувати їх за певними ознаками та заповнити прогалини у розвитку теорії та практики функціонування цих моделей.

На нашу думку моделі фіскальної децентралізації слід класифікувати, спираючись на основні фактори, що визначають формування та подальше застосування певної моделі в окремій країні.

Пропонуємо класифікувати моделі фіскальної децентралізації за такими ознаками [3-7]:

1. За способом розмежування доходів між рівнями бюджетної системи (за еволюційно-територіальними особливостями бюджетної системи – традиційні моделі):

− американська (США, Велика Британія, Австралія);

− німецька (Німеччина, Франція);

− канадська (Канада, Швейцарія, Австрія);

− радянська (не функціонує на практиці та має виключно історичний інтерес) (СРСР);

− китайська (Китай).

2. За співвідношенням переваг і недоліків централізації влади:

− розподільча модель бюджетно-податкових взаємовідносин (Німеччина);

− модель конкуруючого федералізму (США).

3. За обсягом і змістом повноважень місцевої влади:

− конкурентна (США, Канада);

− кооперативна (Австрія, Данія, Німеччина, Норвегія, Швеція, Фінляндія, Ісландія, Швейцарія, РФ).

4. За способом місцевого самоврядування:

− англосаксонська (Австралія, США, Канада, Великобританія);

− континентальна (Франція, Італія, Іспанія);

− змішана (Німеччина, Австрія, Японія, РФ).

5. За ступенем централізації (децентралізації) державного управління або ступенем самостійності регіональної і місцевої влади:

− централізована (Мальта, Кіпр, Греція, Словаччина, Болгарія, Словенія, Угорщина, Україна);

− децентралізована (Данія, Іспанія, Німеччина, Швеція, Фінляндія, Бельгія, Польща, Нідерланди, Велика Британія);

− децентралізована конкурентна (США, Канада);

− змішана (Франція, Португалія).

6. За особливостями формування бюджетної системи та адміністративно-територіальним устроєм:

− модель кооперативного федералізму (США, Канада);

− модель ідеального (дуалістичного) федералізму (не існує в дійсності в жодній країні, має теоретичній інтерес);

− модель внутрішньодержавного федералізму (Данія, Іспанія, Швеція, Фінляндія, Бельгія, Польща, Нідерланди);

− модель міждержавного федералізму (Німеччина, Австрія, Великобританія, Швейцарія).

Класифіковані моделі фіскальної децентралізації є результатом багаторічного досвіду правил та принципів розподілу і перерозподілу видаткових та доходних повноважень, що функціонували у різних країнах світу, а тому запропонована класифікація може бути ефективно використана під час здійснення вибору моделі фіскальної децентралізації найбільш оптимальної для управління державними фінансами в Україні.

На основі аналізу моделей фіскальної децентралізації за способом розмежування доходів між рівнями бюджетної системи (американської, канадської, німецької, радянської, китайської) визначено їх характерні ознаки [8-11]:

1. Для американської моделі фіскальної децентралізації характерним є високий рівень фінансової самостійності окремих штатів;

відсутність системи горизонтального часткового розподілу доходів; більшість федеральних субсидій штатам залежить від обсягів часткового фінансування штатними і місцевими органами влади; більша частина видатків по кожному з бюджетних рівнів фінансується за рахунок власних джерел. Така модель функціонує у США, Великій Британії та Австралії.

2. У німецькій моделі фіскальної децентралізації міжбюджетні відносини базуються на «загальних» податках, надходження по яких розподіляється між всіма рівнями бюджетної системи, а субнаціональні рівні управління мають достатній рівень автономії, відповідальності за свої дії та якість надання публічних послуг. Представниками цієї моделі є Німеччина та Франція.

3. В Канаді, Швейцарії та Австрії функціонує канадська (соціально-орієнтована) модель фіскальної децентралізації у якій важливу роль відіграють процеси вирівнювання соціально-економічних умов життєдіяльності населення, а місцеві органи влади мають власні податки і користуються правом додавати свої ставки до базової федеральної ставки.

Необхідно відзначити, що ефективність функціонування моделі фіскальної децентралізації визначається не лише ступенем централізації чи децентралізації фіскальної системи, наявністю або відсутністю регулюючих податків, частками доходів і витрат центрального уряду, обсягом і способами передачі фінансової допомоги, а чітко встановленою і збалансованою системою всіх цих чинників відповідно до особливостей певної держави.

Дослідження сутності моделей фіскальної децентралізації за співвідношенням переваг і недоліків централізації влади показало [12-14]:

1) в основі функціонування розподільчої моделі бюджетно-податкових взаємовідносин лежить принцип використання розподілу доходів в якості інструменту регулювання «нерівних» умов життя (практикується у Німеччині);

2) кожен регіон і муніципалітет у країні, де розвинута модель конкуруючого федералізму (наприклад, у США), конкурують та проводять власну бюджетну політику.

Високий ступінь фінансової незалежності та функціональної самостійності регіональної влади характерний для конкурентної моделі фіскальної децентралізації, а високий рівень централізації управління регіональними державними фінансами з боку центрального уряду і обмеження самостійності регіональної влади притаманний для кооперативної моделі (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика моделей фіскальної децентралізації за обсягом і змістом повноважень місцевої влади*

Модель	Основні характеристики моделі
Конкурентна	- функціонування відносно незалежних рівнів державної влади; - надання повноважень оподаткування різним рівням влади відповідно до розподілу їх функцій. *Країни-представники моделі:* США, Канада.
Кооперативна	- тісне бюджетне співробітництво регіональних і центральних державних структур; - підвищена роль регіональної влади у системі розподілу податкових доходів; *Країни-представники моделі:* Австрія, Данія, Німеччина, Норвегія, Швеція, Фінляндія, Ісландія, Швейцарія, РФ.

* *Побудовано автором на основі [4; 6; 12; 14]*

В англосаксонській моделі фіскальної децентралізації місцеве управління наділене високим рівнем автономії, і на місцях відсутні органи державної влади місцевого рівня. Така модель розвинута в Австралії, США, Канаді та Великобританії. Поєднання місцевого самоврядування і місцевих адміністрацій, обмежена автономія місцевого самоврядування характерне для континентальної моделі і функціонує у таких державах, як Франція, Італія та Іспанія. Змішана модель фіскальної децентралізації, що включає елементи англосаксонської та континентальної моделі, і практикується у Німеччині, Австрії та Японії [12, с.182].

Класифікація моделей фіскальної децентралізації за ступенем централізації (децентралізації) державного управління розподіляє моделі на централізовані, децентралізовані, децентралізовані конкурентні та змішані (табл. 2).

Централізована модель характеризується найвищим ступенем участі та відповідальності центральних органів влади у вирішенні соціально-економічних завдань, самостійність субнаціональних органів влади максимально обмежується.

Одним із негативних аспектів в країнах із децентралізованою моделлю фіскальної децентралізації є те, що розмежування повноважень між рівнями влади, як правило, не

супроводжується наділенням їх достатніми власними джерелами доходів, що породжує необхідність фінансування територіальних програм за рахунок перерозподілу зосереджених у загальнодержавному бюджеті коштів. Однак, перевагою централізованих моделей фіскальної децентралізації є наявність тісної співпраці регіональних і центральних органів влади,а це сприяє збереженню єдності держави.

Таблиця 2

Характеристика моделей фіскальної децентралізації за ступенем централізації (децентралізації) державного управління*

Модель	Основні характеристики моделі
Централізована	- найвищий ступень участі та відповідальності центральних органів влади у вирішенні соціально-економічних завдань; - тотальний контроль територіальних бюджетів центральним урядом; - максимально можливе обмеження самостійності регіональних органів влади; - усунення нерівності регіонів через систему бюджетних трансфертів. *Країни-представники моделі:* Мальта, Кіпр, Греція, Словаччина, Болгарія, Словенія, Угорщина, Україна.
Децентралізована	- пріоритетність загальнодержавного податково-бюджетного законодавства перед регіональним; - фінансова незалежність і самостійність регіональних влад підкріплюється використанням «непересічних» податків за принципом «один податок – один бюджет»; - усунення гострих горизонтальних диспропорцій регіонів здійснюється шляхом надання адресного фінансування соціально незахищеним категоріям населення. *Країни-представники моделі:* Данія, Іспанія, Німеччина, Швеція, Фінляндія, Бельгія, Польща, Нідерланди, Велика Британія.
Децентралізована конкурентна	- високий ступень децентралізації та фінансової самостійності регіональної влади; - наявність в країні унікальної системи правил відносин між органами влади по горизонталі і вертикалі на противагу статичній системі розподілу повноважень і оподаткування; - вимагає високого рівня розвитку національної економіки, відносно невеликої території і наявності рівномірно розвинених регіонів. *Країни-представники моделі:* США, Канада.
Змішана	- певний симбіоз елементів централізованих та децентралізованих моделей; - тісна співпрацю регіональних та центральних державних органів влади в процесі активізації механізму бюджетного вирівнювання територій. *Країни-представники моделі:* Франція, Португалія.

** Побудовано автором на основі [7; 10; 15; 16]*

Перевагою децентралізованих моделей є відносна незалежність регіонів від центру і мінімізація перерозподільних процесів в бюджетно-податковий системі. До головних їх недоліків відносять надлишкову самостійність, яка може привести до порушення єдності держави внаслідок зміцнення позицій ряду регіональних лідерів; прагнення найбільш дохідних регіонів до економічної самостійності та ізоляції, високу ймовірність втрати контролю центральної влади над бюджетно-податковою діяльністю регіональних органів влади.

При децентралізованій конкурентній моделі фіскальної децентралізації центральний уряд і субнаціональні органи влади взаємодіють не як партнери, а як рівноправні конкуренти. В умовах фірми та населення прагнуть вибрати найбільш вигідні і прийнятні для себе та бізнесу умови життєдіяльності в конкретній адміністративно-територіальній одиниці держави.

За особливостями формування бюджетної системи та адміністративно-територіальним устроєм моделі фіскальної децентралізації поділяються таким чином [8; 11; 16]: 1) модель кооперативного федералізму; 2) модель ідеального (дуалістичного); 3) модель внутрішньодержавного федералізму; 4) модель міждержавного федералізму.

Кооперативна модель фіскальної децентралізації орієнтована на бюджетне вирівнювання регіональних диспропорцій (так звану територіальну справедливість), центральний уряд та субнаціональні органи активну скоординовано співпрацюють в рамках реалізації певних соціально-економічних програм. Регіональна влада у значний мірі залучена до перерозподілу національного доходу, а також забезпечення

макроекономічної стабільності [11, с.6]. Одним з негативних моментів кооперативного федералізму є непрозорість рішень, прийнятих центральними органами влади, сильне обмеження центральним урядом фінансової самостійності нижчестоящих рівнів.

Модель ідеального (дуалістичного) федералізму має лише теоретичний характер, тобто не існує в дійсності у жодній країні, є своєрідним зразком оптимальної моделі фіскальної децентралізації, для якої характерним є: чіткий поділ владних повноважень між двома незалежними і рівноправними рівнями влади – державою і її суб'єктами; кожен рівень влади несе відповідальність за видання і виконання певних законів; рівні влади мають власні джерела доходів, в тому числі податкові, що покривають всі їхні витрати, тобто жоден із суб'єктів не залежить від фінансової підтримки держави або іншого суб'єкта.

Жодна модель фіскальної децентралізації не залишається незмінною протягом тривалого періоду часу – баланс влади поперемінно зміщується то в бік центру, то в бік суб'єктів держави. Модель являє собою динамічну систему, що пристосовуються до мінливих суспільно-політичних умов.

В країнах Західної Європи простежується загальна тенденція у розвитку системи управління державними фінансами – лібералізація міжбюджетних відносин, посилення ролі регіональних і місцевих бюджетів у вирішенні завдань територіального розвитку. У Німеччині, наприклад, це відбувається в рамках зміни моделі кооперативного бюджетного федералізму на відповідну модель конкурентного федералізму. Одночасно при цьому досягається виконання принципу: кошти регіональних і місцевих бюджетів йдуть строго на реалізацію відповідних функцій і ініціатив, закріплених за цими рівнями. Необхідно розподіляти функції управління таким чином, щоб виконання функцій, закріплених за федеральним центром, за рахунок бюджетів нижчих рівнів управління було б неможливо [17; с.98].

При наявності найбільш загальних принципів, відповідно до яких складаються окремі моделі фіскальної децентралізації у розвинених країнах, вони істотно розрізняються в результаті. На цю відмінність впливає специфіка соціально-економічних умов тієї чи іншої країни.

Наразі система управління державними фінансами України за еволюційно-територіальними особливостями бюджетної системи функціонує використовуючи деякі принципи та правила канадської, радянської та китайської моделей; за ознакою співвідношення переваг і недоліків централізації присутні елементи розподільчої моделі бюджетно-податкових відносин; за обсягом і змістом повноважень місцевої влади функціонує за основами кооперативної моделі;за способом місцевого самоврядування – континентальної моделі; у більшій мірі присутні елементи централізованої моделі з деякими ознаками децентралізації.

Україна прагне відійти від пострадянських елементів централізації у фіскальній системі, перейти до європейської (демократичної) моделі з широкою децентралізацію управління на засадах субсидіарності. А формування української моделі фіскальної децентралізації по швейцарському, німецькому, канадському, американському або якого-небудь іншого варіанту шляхом прямого копіювання було б некоректним без позначення специфічних та загальних умов, що відокремлюють українську модель або зближують її з відповідними аналогами.

При розбудові децентралізованої моделі управління державними фінансами Україна зіштовхнулась з рядом проблемами:

- розпочаті трансформаційні процеси в межах державних фінансів відбуваються з урахуванням, а також під впливом попередньої практики та досвіду розбудови, організації, управління централізованою бюджетною системою;
- процес вдосконалення податкової, бюджетної, пенсійної, митної систем та інших складових державних фінансів був спрямований суто на вирішення тих проблем, які нагромадилися в окремих ланках фінансової системи і не врахував охоплення досягнення соціально-економічного зростання;
- відсутність комплексного підходу щодо реформування місцевого самоврядування, яке повинно включати конституційну, адміністративну, територіальну та бюджетну реформи;
- невідповідність темпів впровадження децентралізації видаткової та дохідної складової реформи;
- фрагментарність та непослідовність розвитку всієї сукупності складових організаційної структури місцевих фінансів, а також системне недовиконання розпочатих реформ у галузі державних фінансів.

З метою подальшого впровадження та удосконалення моделі фіскальної децентралізації та поглиблення ступеня лібералізації системи державних фінансів України пропонуємо звернути увагу на доцільність застосування таких механізми: пошук оптимального компромісу інтересів всіх учасників бюджетного процесу у напрямку вирішення завдань стимулювання економічного росту; визначення податкової влади кожного рівня урядової

ієрархії, сфери податкового поширення, податків, запропонованих кожному рівню урядової ієрархії; оцінювання частки експортованих податків на регіональному рівні; перегляд запропонованих (закріплених) і розділених (регулюючих) податків; визначення стану диспаритету в податкових можливостях на регіональному рівні; аналіз ступеня податкової конкуренції і податкової кооперації на регіональному рівні; прискорення науково-технічного прогресу; формування позитивних структурних зрушень; розвитку ключових галузей економіки.

Висновки і перспективи подальших досліджень. На основі проведеного дослідження можемо зробити наступні висновки:

Світова практика напрацювала значну різноманітність моделей фіскальної децентралізації, що базуються на еволюційно-територіальних особливостях бюджетних систем країн світу, а також на обсязі та змісті повноважень місцевих органів влади. На практиці універсальної моделі фіскальної децентралізації не існує і усі країни так чи інакше дотримуються позицій однієї з них, використовують їх сполуки й адаптовані варіанти. Функціонуючі моделі у різних країни відрізняються між собою внаслідок інституційних відмінностей, національних особливостей соціально-економічних систем тощо.

Існує ряд загальних тенденцій у процесі розвитку фіскальної децентралізації, зокрема передачу додаткових функцій місцевій владі, розширення її повноважень щодо визначення податків і зборів, укрупнення регіонів і муніципалітетів і підвищення конкуренції між ними, потреба комплексного реформування системи публічних фінансів, а також тяжіння усіх країн до фіскальної децентралізації середнього рівня.

Головними критеріями при виборі тієї або іншої моделі фіскальної децентралізації є основні завдання, які вона покликана вирішувати, тобто при формуванні основ моделі фіскальної децентралізації особливо важливо виділити цілі, які і визначають спрямованість усього процесу. До таких цілей слід віднести: вирівнювання соціально-економічного розвитку регіонів (територій); вирішення задач загальнодержавного характеру і досягнення загальнонаціональних цілей в частині розвитку виробничої та транспортної інфраструктури, зміцнення обороноздатності, забезпечення мінімально необхідного рівня розвитку сфер освіти, охорони здоров'я і т. д., а також створення стимулів для розвитку ініціативи місцевого самоврядування.

Перспективами подальших досліджень є ґрунтовний аналіз особливостей функціонування системи управління державними фінансами України з метою удосконалення моделі фіскальної децентралізації та визначення пріоритетних напрямків її розвитку.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015.
2. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 р. № 142-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249797370.
3. Fiscal Decentralization and Fiscal Policy Performance / Moussé Ndoye Sow, Ivohasina Razafimahefa // IMF Working Paper. – 2017. – No. 17/64. – 30 p.
4. Decentralization and The Duration of Fiscal Consolidation: Shifting The Burden Across Layers of Government / Dirk Foremny, Agnese Sacchi, Simone Salotti // Public Choice. – 2017. – Vol. 171.Issue 3-4. – pp. 359–387.
5. Silvia Golem. Fiscal Decentralization and The Size of Government: A Review of The Empirical Literature / Silvia Golem // Financial Theory and Practice. – 2010. – No. 34 (1). – pp. 53–69.
6. Деркач М. І Моделі фіскальної децентралізації країн світу [Електронний ресурс] / М. І. Деркач // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – 2012. – Режим доступу: http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/201263/3–10.html.
7. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін.]; Центр політико-правових реформ. – К., Москаленко О. М., 2012. – 212 с.
8. Oates W. E. Searching for Leviathan: An Empirical Study [Text] / W. E. Oates // The American Economic Review. – 1985. – Vol. 75, № 4. – pp. 748–757.
9. Карпінський Б. А. Основи збалансованості фінансової системи держави / Б. А. Карпінський, О. В. Герасименко // Фінанси України. – 2003. – №1. – С. 77–81.
10. Мацук З. А. Фіскальний федералізм як децентралізована модель формування бюджетного регулювання в Україні / З. А. Мацук // Фінанси, облік і аудит. – 2014. – №1(23). – С. 81–94.

11. Oates W. E. On the Theory and Practice of Fiscal Decentralization / Wallace E. Oates // IFIR Working Paper. – 2006. – No. 5. – 37 p.

12. Fiscal Autonomy vs. Fiscal Federalism in The Euro Zone / Andrew Hughes Hallett // Economia Politica. – 2017. – pp. 179–188.

13. Giuseppe Pisauro. Fiscal Decentralization and The Budget Process: A Simple Model of Common Pool and Bailout / Giuseppe Pisauro // IL Futuro Dei Sistemi Di Welfare Nazionali Tra Integrazione Europea E Decentramento Regionale. Coordinamento, Competizione, Mobilità. – 2002. – pp. 678–714.

14. Fiscal Decentralization and Economic Growth: A Bayesian Model Averaging Approach / Philip Bodman, Kelly-Ana Heaton, Andrew Hodge // School of Economics, The University of Queensland. – 2009. – 9 p.

15. Fiscal Federalism and Electoral Accountability / Toke S. Aidt, Jayasri Dutta // Journal of Public Economic Theory. – 2016. – Vol. 19, Issue 1. – 2017. – pp. 38–58.

16. Данилишин Б. М. Децентралізація у країнах ЄС: уроки для України / Б. М. Данилишин, В. В. Пилипів // Регіональна економіка. – 2016. – №1. – С.5–11.

17. Peter Schwarz. Federalism and Horizontal Equity Across Switzerland and Germany: A New Rationale for A Decentralized Fiscal Structure // Constitutional Political Economy. – 2017. – No. 28. – pp. 97–116.

REFERENCES

1. President of Ukraine (2015). Decree “About the Strategy of Sustainable Development “Ukraine 2020”, available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015 (Accessed 12 January 2015).

2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017). “On Approving the Strategy for Reforming the Public Finance Management System for 2017–2020”, available at: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249797370 (Accessed 08 February 2017).

3. Moussé Ndoye Sow, Ivohasina Razafimahefa (2017). Fiscal Decentralization and Fiscal Policy Performance, IMF Working Paper, no.17(64), 30 p.

4. Dirk Foremny, Agnese Sacchi, Simone Salotti (2017). Decentralization and The Duration of Fiscal Consolidation: Shifting The Burden Across Layers of Government, Public Choice, vol. 171.issue 3-4, pp. 359–387.

5. Silvia Golem (2010). Fiscal Decentralization and The Size of Government: A Review of The Empirical Literature, Financial Theory and Practice, no. 34 (1), pp. 53–69.

6. Derkach, M. I. (2012). *Modeli fiskalnoi detsentralizatsii krain svitu* [Models of fiscal decentralization of countries of the world], *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seriia “Ekonomika”* [Journal of Dnipropetrovsk University. Series “Economics”], available at: http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/201263/3–10.html [in Ukrainian].

7. Boryslavska, O. M., Zaverukha, I. B., Shkolyk, A. M. ta in (2012). *Detsentralizatsiia publichnoi vlady: dosvid yevropeiskykh krain ta perspektyvy Ukrainy* [Decentralization of public power: experience of European countries and prospects of Ukraine], *Tsentr polityko-pravovykh reform* [Center for Political and Legal Reforms], Kyiv, 212 p. [in Ukrainian].

8. Oates, W. E. (1985). Searching for Leviathan: An Empirical Study, The American Economic Review, vol. 75, no. 4, pp.748–757.

9. Karpinskyi, B. A., Herasymenko, O. V. (2003). *Osnovy zbalansovanosti finansovoi systemy derzhavy* [Basics of balance of the financial system of the state], *Finansy Ukrainy* [Finance of Ukraine], no.1, pp.77–81. [in Ukrainian].

10. Matsuk, Z. A. (2014). *Fiskalnyi federalizm yak detsentralizovana model formuvannia biudzhetnoho rehuliuvannia v Ukraini* [Fiscal federalism as a decentralized model of fiscal regulation in Ukraine], *Finansy, oblik i audyt*. [Finance, accounting and auditing], no.1(23), pp.81–94. [in Ukrainian].

11. Oates, W. E. (2006). On the Theory and Practice of Fiscal Decentralization, IFIR Working Paper, no. 5, 37 p.

12. Andrew Hughes Hallett (2017). Fiscal Autonomy vs. Fiscal Federalism in The Euro Zone, Economia Politica, pp. 179–188.

13. Giuseppe Pisauro (2002) Fiscal Decentralization and The Budget Process: A Simple Model of Common Pool and Bailout, IL Futuro Dei Sistemi Di Welfare Nazionali Tra Integrazione Europea E Decentramento Regionale. Coordinamento, Competizione, Mobilità, pp. 678–714.

14. Philip Bodman, Kelly-Ana Heaton, Andrew Hodge (2009). Fiscal Decentralization and Economic Growth: A Bayesian Model Averaging Approach, School of Economics, The University of Queensland, 9 p.

15. Toke S. Aidt, Jayasri Dutta (2016). Fiscal Federalism and Electoral Accountability, Journal of Public Economic Theory, Vol. 19, Issue 1, p. 38–58.

16. Danylyshyn, B. M., Pylypiv, V. V. (2016). *Detsentralizatsiia u krainakh YeS: uroky dlia Ukrainy* [Decentralization in EU countries: lessons for Ukraine], *Rehionalna ekonomika* [Regional economy], no.1, pp. 5–11. [in Ukrainian].

17. Peter Schwarz (2017). Federalism and Horizontal Equity Across Switzerland and Germany: A New Rationale for A Decentralized Fiscal Structure, Constitutional Political Economy, no. 28, pp. 97–116.

Одержано 6.09.2017 р.